

Research paper

Prediction of Body Image Concern Based on Self-Objectification and Rumination Mediated by Self-Esteem in Women Seeking Cosmetic Surgery

Arefeh Abdolahinia ¹, Masoud Bagheri ^{2*}, Ghasem Askarizadeh ³

Abstract

Given the increasing trend of cosmetic surgery in Iran and the role of psychological factors in this inclination, the present study aimed to investigate the prediction of body image concern based on self-objectification and rumination, with the mediating role of self-esteem, among women seeking cosmetic surgery. The research method was descriptive-correlational, and the statistical population consisted of all women seeking cosmetic surgeries who referred to beauty clinics in Kerman in 2024. According to Hooman's guidelines in structural equation modeling methodology, 300 individuals were selected using convenience sampling. The instruments included the Body Image Concern Inventory by Littleton et al., the Objectified Body Consciousness Scale by McKinley and Hyde, the Rumination Response Scale by Nolen-Hoeksema and Morrow, and the Rosenberg Self-Esteem Scale. The data were analyzed using path analysis. The results showed that self-objectification, rumination, and self-esteem predict body image concern. Furthermore, self-objectification and rumination influence body image concern through the mediating role of self-esteem. Therefore, these findings can provide a basis for designing psychological interventions aimed at promoting self-esteem and reducing self-objectification and rumination, in order to reduce body image concern in this group of women.

Keywords: Body image concern, cosmetic surgery, rumination, self-esteem, self-objectification.

¹ Master's Student in General Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran

² Corresponding Author: Prof., Dept. of Psychology, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran. mbagheri@uk.ac.ir

³ Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran.

پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری با نقش میانجی عزت نفس در زنان متقاضی جراحی زیبایی

عارفه عبداللهی نیا^۱ ID، مسعود باقری*^۲ ID، قاسم عسکری زاده^۳ ID

چکیده

با توجه به افزایش تمایل به جراحی‌های زیبایی در ایران و نقش عوامل روان‌شناختی در این گرایش، هدف پژوهش حاضر بررسی پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری با نقش میانجی عزت نفس در زنان متقاضی جراحی زیبایی بوده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری تمامی زنان متقاضی جراحی‌های زیبایی مراجعه‌کننده به کلینیک‌های زیبایی شهر کرمان در سال ۱۴۰۳ بود، که با توجه به گفته هومن در روش‌شناسی مدل‌یابی معادلات ساختاری، از بین آنها ۳۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه نگرانی از تصویر بدنی لیتلون، مقیاس آگاهی شیء‌انگاری بدنی مک‌کینلی و هاید، نشخوار فکری نولن-هوکیما و مارو و عزت نفس روزنبرگ بود. داده‌ها با استفاده از تحلیل مسیر مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که خودشیء‌انگاری، نشخوار فکری و عزت نفس، نگرانی از تصویر بدنی را پیش‌بینی می‌کنند. همچنین، خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری از طریق عزت نفس بر نگرانی از تصویر بدنی تأثیر می‌گذارند. این نتایج می‌تواند مبنایی برای طراحی مداخلات روان‌شناختی با هدف ارتقای عزت نفس و کاهش خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری، به منظور کاهش نگرانی از تصویر بدنی در این گروه از زنان باشد.

کلیدواژه‌ها: جراحی زیبایی، خودشیء‌انگاری، عزت نفس، نشخوار فکری، نگرانی از تصویر بدنی

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

^۲ نویسنده مسئول: استاد، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. Mbagheri@uk.ac.ir

^۳ دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

مقدمه

اعمال زیبایی شامل روش‌های غیرجراحی (مانند تزریق بوتاکس) و جراحی (مانند جراحی بینی) است که با هدف بهبود ظاهر، افزایش تناسب، تقارن و جذابیت زیبایی شناختی در نواحی مختلف بدن، سر و گردن انجام می‌شوند (انجمن جراحی پلاستیک آمریکا، ۲۰۲۰). به‌طور کلی جراحی زیبایی، اقدامی است برای تغییر ظاهر بدن زمانی که بیماری، آسیب و جراحت یا مشکلات مادرزادی و ارثی وجود ندارد که می‌تواند در بهبود کیفیت زندگی تأثیرگذار باشد و در تمام دنیا گرایش به آن رو به افزایش است (والکر^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). جراحی‌های زیبایی صرفاً به طبقه مرفه جامعه اختصاص ندارند، بلکه از هر طبقه و گروه اجتماعی افرادی بوده‌اند تا به سمت جراحی زیبایی روند (لونگ^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). افراد برخوردار از ظاهر زیبا، چه به‌صورت آشکار و چه به‌طور پنهان، همواره در تعاملات اجتماعی با نوعی تقویت و تأیید مواجه می‌شوند (الو تابی^۳، ۲۰۲۱). امروزه جراحی زیبایی به ابزاری اغواکننده و نمادی از تجمل‌گرایی برای بسیاری از افراد تبدیل شده است، که این موضوع باعث ایجاد انتظارات غیرواقع‌بینانه و تحریف واقعیت‌های مربوط به ماهیت حقیقی آن شده است (ریچن^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). در سال‌های اخیر تقاضا برای جراحی زیبایی رشد چشمگیری داشته است؛ به‌طوری که در آمریکا از سال ۲۰۰۴ تا ۲۰۲۳ میزان جراحی زیبایی بیش از ۳۰۰ درصد رشد داشته و به بالای ۱۷ میلیون نفر رسیده است (تاوانیارات^۵ و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین آمارها در ایران نیز نشان‌دهنده سیر صعودی متقاضیان جراحی زیبایی می‌باشد (بیدخوری و همکاران، ۱۴۰۰).

از عوامل تأثیرگذار بر تمایل به جراحی زیبایی می‌توان به نوع تصویری که فرد از بدن و ظاهر خود دارد، اشاره کرد (ال آواده^۶ و همکاران، ۲۰۲۱). به‌طوری که هر چه میزان نارضایتی از تصویر بدنی در زمینه ظاهر بیشتر باشد، فرد احساس ناخوشایند بیشتری کرده و از طریق انجام انواع جراحی‌های زیبایی، تلاش می‌کند تا بر این احساس سرپوش گذارد یا بر آن از نظر روانی غلبه کند (مفاخری و همکاران، ۱۴۰۰). نارضایتی از تصویر بدن به یک مشکل جهانی تبدیل شده و گاه با رفتارهای افراطی برای تغییر ظاهر همراه است. عواملی مانند جنسیت، کمال‌گرایی ناسازگار و سلامت روانی در بروز این نارضایتی نقش دارند (هیکس^۷ و همکاران، ۲۰۲۲). ادراک افراد از تصویر بدن، تنها به برداشت شخصی محدود نمی‌شود، بلکه تحت تأثیر عوامل اجتماعی و فرهنگی، به‌ویژه رسانه‌هاست. رسانه‌ها با نمایش بدن‌های ایدئال، بر نحوه نگرش فرد به بدن خود تأثیر می‌گذارند و موجب شکل‌گیری ابهام و نارضایتی در این زمینه می‌شوند (دکانالیز^۸، ۲۰۲۰). برداشت افراد از بدن خود، یعنی نحوه درک آنها از ظاهر فیزیکی‌شان، می‌تواند بر توانایی‌شان در برقراری ارتباط با دیگران تأثیر بگذارد. این تصور نه‌تنها بر واکنش‌هایی که از اطرافیان دریافت می‌کنند اثرگذار است، بلکه زندگی روزمره آنها را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد (والکر و همکاران، ۲۰۲۱). زنان به‌طور

1. Walker

2. Long

3. Alotaibi

4. Richetin

5. Thawanyarat

6. AlAwadh

7. Hicks

8. Dakanaliz

قابل توجهی بیشتر از مردان دچار نگرانی از تصویر بدنی و نارضایتی از چهره می‌شوند و برجسب‌های اجتماعی نقش مهمی در پیش‌بینی این نگرانی‌ها دارند (کریرند^۱ و همکاران، ۲۰۲۰).

یکی از نظریه‌های اجتماعی که به بررسی بدن و تصویر بدن در بافت فرهنگی می‌پردازد، نظریه شیء‌انگاری است (صادقی جعفری و همکاران، ۱۴۰۰). نظریه خودشیء‌انگاری نخستین بار توسط فردریکسون و رابرتز (۱۹۹۷) مطرح شد. آنها بر این باور بودند که فرهنگ خودشیء‌انگاری باعث می‌شود زنان خود را همچون شیئی برای نگاه و ارزیابی جنسی مردان ببینند، که این امر به تقلیل آنها به بدنشان و کاهش ارزش فردی‌شان منجر می‌شود (صادقی جعفری و همکاران، ۱۴۰۰). تحقیقات نشان داده‌اند که خودشیء‌انگاری با نگرانی از تصویر بدنی رابطه دارد (اندامی و همکاران، ۱۴۰۲؛ کارخانه‌ای و همکاران، ۱۴۰۰؛ جانگنسن^۲ و همکاران، ۲۰۲۰).

مطالعات نشان داده‌اند که افزایش تمرکز توجه بر تصاویر بدن‌های لاغر ایدئال با افزایش مقایسه‌های ظاهری مرتبط است، که این به نوبه خود با افزایش نشخوار فکری و در نهایت نارضایتی از تصویر بدنی همراه است (دوندزیلو^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). نشخوار کردن سبک شناختی‌ای است که شامل افکار مکرر درباره حالات منفی درونی می‌شود، که اغلب با افسردگی همراه بوده و با تمرکز مداوم بر این افکار، پریشانی عاطفی را تشدید و توانایی حل مسئله را کاهش می‌دهد (کیم^۴ و همکاران، ۲۰۲۳). این افکار ناخواسته، با دخالت در فرآیندهای شناختی، عملکرد فرد را تحت تأثیر قرار داده و انگیزه و توانایی حل مسائل را کاهش می‌دهند (آرورت^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). گابریل^۶ و همکاران (۲۰۲۳)، دوندزیلو و همکاران (۲۰۲۱) و صمدیان (۱۴۰۰) نشان داده‌اند که نشخوار فکری با نگرانی از تصویر بدن ارتباط دارد.

عزت نفس^۷ به‌عنوان یک پدیده روان‌شناختی (روزنتال^۸ و همکاران، ۲۰۲۰) نقش تعیین‌کننده‌ای در ابعاد عاطفی و شناختی انسان ایفا می‌کند (ولز^۹ و همکاران، ۲۰۲۰) و به‌عنوان یک منبع کلیدی و مؤثر برای مقابله با فشارهای زندگی شناخته می‌شود (تام^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۰). عزت نفس با جنبه‌های جسمانی مانند قد، زیبایی و نقص‌های بدنی مرتبط است و شامل ارزیابی فرد از خود، اهداف، آرزوها و میزان دستیابی به آنها می‌شود. عزت نفس از دو بخش احساس خودکارآمدی و ارزشمندی تشکیل شده که هر دو به تقویت عزت نفس و احترام به خود کمک می‌کنند (بشرپور و همکاران، ۱۴۰۰). فردی که دیدگاه مثبتی نسبت به خود، دیگران و روابط دارد، بیشتر مورد توجه و پذیرش قرار می‌گیرد و از سوی دیگران ارزش‌گذاری مثبت دریافت می‌کند (لیبسزاساک-اردلی^{۱۱}، ۲۰۲۲). مطالعه گابریل و همکاران (۲۰۲۳) و مقدم و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که از نظر آماری همبستگی منفی و معناداری بین عزت نفس و اختلال تصویر بدن وجود دارد. تحقیقات نشان می‌دهد زنانی که استانداردهای جامعه

1. Crerand

2. Jongenelis

3. Dondzilo

4. Kim

5. Arwert

6. Gabriel

7. Self-Esteem

8. Rosenthal

9. Wells

10. Tam

11. Lábicsák-Erdélyi

۱۳۰..... پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خود‌شیء‌انگاری و نشخوار فکری با ...

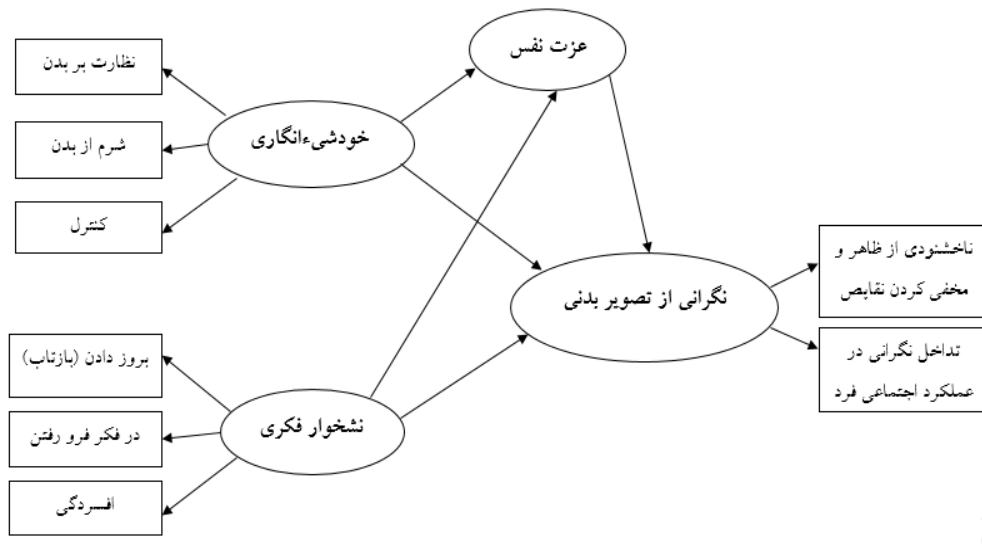
شیء‌انگار را درونی می‌کنند، اغلب خود را بر اساس ظاهر فیزیکی خود ارزیابی می‌کنند، که این موضوع منجر به کاهش عزت نفس و افزایش اضطراب مرتبط با تصویر بدن می‌شود (باقری‌نیا و همکاران، ۱۴۰۲). باقری‌نیا و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهش خود نشان دادند که رابطه منفی و معناداری بین خودشیء‌انگاری و عزت نفس وجود دارد. نارضایتی متقاضیان جراحی زیبایی از ظاهر و اندام خود، منجر به ارزیابی‌های نادرست و ایجاد افکار و احساس‌های منفی و مکرر می‌شود که می‌تواند موجب کاهش عزت نفس و نگرانی بیشتر در زمینه تصویر بدن شود (پورآقاجان، آزاد فلاح و عطری، ۱۳۸۸). پژوهش سرناتا^۱ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که از نظر آماری همبستگی منفی بین نشخوار فکری و عزت نفس وجود دارد.

بر طبق آنچه اشاره شد، با وجود تأیید رابطه بین نگرانی از تصویر بدنی با نشخوار فکری و خودشیء‌انگاری در پژوهش‌های مختلف، توجه به نقش مؤلفه‌های میانجی در این رابطه اندک بوده و لذا ضرورت بررسی عزت نفس به‌عنوان یک متغیر میانجی در هر یک از متغیرهای تحقیق احساس می‌شود. افزون بر این، در پژوهش‌های گذشته رابطه‌ای توأم با هر چهار متغیر در قالب مدلی منسجم در افراد متقاضی جراحی زیبایی در کنار هم قرار نگرفته است. با در نظر گرفتن اینکه درک و ارزیابی روان‌شناختی قبل از جراحی ضروری به نظر می‌رسد، می‌توان انتظار داشت که این اقدام در کاهش میزان جراحی‌های غیر ضروری و افزایش رضایت از نتیجه جراحی مؤثر باشد. شناخت ویژگی‌های روان‌شناختی و شخصیتی متقاضیان جراحی زیبایی از طریق مقیاس‌های هنجاریابی شده می‌تواند در زمینه برنامه‌ریزی‌های مختلف در جهت پیشگیری و درمان مشکلات روان‌شناختی این افراد تأثیرگذار باشد و از تحمیل هزینه‌های سنگین بر خانواده‌ها جلوگیری کند. با نظر به آنچه گفته شد هدف اصلی از پژوهش حاضر پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری با نقش میانجی عزت نفس در زنان متقاضی جراحی زیبایی می‌باشد. در نتیجه پژوهش حاضر در صدد است به آزمون فرضیه‌های زیر بپردازد:

- خودشیء‌انگاری می‌تواند نگرانی از تصویر بدنی را پیش‌بینی کند.
- نشخوار فکری می‌تواند نگرانی از تصویر بدنی را پیش‌بینی کند.
- خودشیء‌انگاری از طریق عزت نفس می‌تواند نگرانی از تصویر بدنی را پیش‌بینی کند.
- نشخوار فکری از طریق عزت نفس می‌تواند نگرانی از تصویر بدنی را پیش‌بینی کند.

شکل شماره (۱) مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد.

^۱. Serna

شکل شماره ۱: مدل فرضی پژوهش

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی و از لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها و اطلاعات، در تحقیقات توصیفی از نوع همبستگی محسوب می‌شود. همچنین برای گردآوری اطلاعات لازم برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از روش میدانی با ابزار پرسشنامه استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی زنان متقاضی جراحی زیبایی در ناحیه صورت که در سال ۱۴۰۳ به کلینیک‌ها و مطب‌های جراحان زیبایی در شهر کرمان مراجعه کردند، بود. حجم نمونه با توجه به گفته هومن در روش‌شناسی مدل‌یابی معادلات ساختاری، به ازای هر سوال، ۳ نفر در نظر گرفته شد. بنابراین تعداد ۳۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. معیارهای ورود شامل: نداشتن نابهنجاری ظاهری و متقاضی جراحی بدون دلیل پزشکی بودند، محدوده سنی ۲۰ الی ۵۰ سال و برنامه‌ریزی جهت انجام جراحی در سال ۱۴۰۳، و ملاک‌های خروج نیز نداشتن شرایط ذکر شده و تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. ملاحظات اخلاقی در پژوهش شامل دادن آگاهی در مورد هدف پژوهش، نحوه اجرا، اصل رازداری، حق انتخاب برای همکاری و حق انصراف در پژوهش حاضر در نظر گرفته شد. داده‌ها به روش تحلیل مسیر به کمک ۲۴ AMOS، به همراه نرم‌افزار SPSS^{۲۱} مورد تحلیل قرار گرفتند.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه نگرانی از تصویر بدن^۱ (BICI): به منظور بررسی نگرانی از تصویر بدنی افراد می‌توان از پرسشنامه‌ای که توسط لیتتون و همکاران (۲۰۰۵) طراحی شده است استفاده کرد. این پرسشنامه حاوی ۱۹ گویه است که به بررسی نارضایتی و نگرانی فرد درباره ظاهرش می‌پردازد. این ابزار دو عامل دارد که عامل اول نارضایتی و خجالت فرد از ظاهر خود، واریسی کردن و مخفی

۱. Body Image Concern Inventory

۱۳۲ پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خود شیء انگاری و نشخوار فکری با ...

کردن نقایص ادراک شده^۱ (۱۱ گویه) می‌باشد را دربرمی‌گیرد. عامل دوم، تداخل نگرانی درباره ظاهر را در عملکرد اجتماعی فرد^۲ (۸ گویه) نشان می‌دهد. طیف مورد استفاده در پرسشنامه بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت می‌باشد (هرگز (۱)، به ندرت، گاهی اوقات، اغلب و همیشه (۵)). لیتتون و همکاران پایایی پرسشنامه نگرانی از تصویر بدنی به روش همسانی درونی را بررسی و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ به دست آورده‌اند. در بررسی روایی همزمان پرسشنامه نگرانی از تصویر بدنی، همبستگی آن با نسخه خودگزارشی پرسشنامه اختلال بدریخت‌انگاری بدن مورد سنجش قرار گرفت و ضریب همبستگی ۰/۸۳ به دست آمد. این یافته نشان‌دهنده روایی همزمان مطلوب این پرسشنامه است. افزون بر این، محمدی و سجادی‌نژاد (۱۳۸۶) به منظور بررسی روایی سازه پرسشنامه نگرانی درباره تصویر بدنی، تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش ابلیک را بر روی نمونه‌ای از دانش‌آموزان دختر دبیرستانی اجرا کردند. نتایج نشان داد پرسشنامه دارای دو عامل اصلی شامل «نارضایتی از بدن» و «تداخل در عملکرد اجتماعی» است که در مجموع ۳۹/۸۸٪ از واریانس کل را تبیین می‌کنند. ضرایب همبستگی این دو عامل با نمره کل به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۲ و ضریب همبستگی بین دو عامل ۰/۴۵ به دست آمد. این یافته‌ها بیانگر ساختار عاملی مناسب و روایی سازه قابل قبول ابزار هستند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۴ به دست آمد که نشان‌دهنده همسانی درونی مطلوب و پایایی قابل قبول ابزار است. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ و برای خرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۹۰ به دست آمد.

مقیاس آگاهی شیء انگاری بدنی^۳ (OBCS): مقیاس آگاهی شیء انگاری بدنی را مک‌کینلی و هاید^۴ (۱۹۹۶) بر اساس نظریه فردریکسن^۵ و همکاران برای سنجش سازه شیء انگاری بدنی طراحی کردند. این مقیاس ۲۴ گویه دارد و شامل سه مؤلفه نظارت بدنی^۶، شرم بدنی^۷ و کنترل ظاهر بدن^۸ است. آزمون بر اساس مقیاسی ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم (۱) تا کاملاً مخالفم (۵) تنظیم شده است. نمره بالا در هر کدام از مؤلفه‌های این مقیاس نشان‌دهنده میزان بالای خودشیء انگاری است. در پژوهش حاضر، نمرات به صورت میانگین برای هر خرده‌مقیاس گزارش شده‌اند و جنبه توصیفی داشته‌اند. مک‌کینلی و هاید همسانی درونی برای هر یک از زیرمقیاس‌های نظارت بر بدن، شرم بدنی و باورهای کنترل ظاهر را به ترتیب ۰/۸۹، ۰/۷۵، ۰/۷۲ به دست آوردند. روایی این مقیاس با استفاده از روایی همزمان ارزیابی شد و نتایج همبستگی بین این مقیاس و پرسشنامه خودشیء انگاری^۹ نال و فردریکسن (۱۹۹۶)، که مقیاس دیگری برای سنجش خودشیء انگاری است، ۰/۵۸ بود. در پژوهش منصوری‌نیک و همکاران (۱۴۰۱)، نسخه فارسی مقیاس آگاهی از بدن شیء انگاشته مورد بررسی روان‌سنجی قرار گرفت. پایایی پرسشنامه آگاهی شیء انگاری بدنی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۵ گزارش شد که نشان‌دهنده همسانی درونی مطلوب ابزار است. برای بررسی روایی همگرا، همبستگی این پرسشنامه با مقیاس طرح‌واره ظاهر سنجیده شد. نتایج نشان داد

1. Dissatisfaction and Embarrassment of one's Appearance Scrutinizing and hiding Perceived flaws

2. The interference of appearance concerns in an individual's social functioning

3. Objectified Body Consciousness Scale

4. McKinley and Hyde

5. Fredrickson

6. Body Control

7. Body Shame

8. Control

9. Self-Objectification Questionnaire

که ضریب همبستگی بین نمره کل دو پرسشنامه ۰/۴۵ و همچنین، ضرایب همبستگی بین خرده‌مقیاس‌های آگاهی شیء‌انگاری بدنی با نمره طرح‌واره ظاهر به ترتیب برای پایش بدن ۰/۳۸، شرم بدن ۰/۴۲ و باورهای کنترل ظاهر ۰/۳۶. به دست آمد که بیانگر روایی همگرایی مناسب ابزار هستند. در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ ۰/۸۴ برای کل مقیاس و دامنه ۰/۷۸ تا ۰/۹۰ برای خرده‌مقیاس‌ها به دست آمد.

مقیاس نشخوار فکری نولن هوکسیما و مارو^۱ (RRS): این مقیاس توسط نولن-هوکسیما^۲ و مارو در سال (۱۹۹۱) برای سنجش نشخوار فکری طراحی و توسعه داده شده است. این پرسشنامه دارای ۲۲ گویه می‌باشد و بر اساس طیف لیکرت چهار گزینه‌ای (هرگز؛ ۱، گاهی اوقات؛ ۲، اغلب اوقات؛ ۳ و همیشه؛ ۴) نمره‌گذاری می‌شود. حداقل نمره این مقیاس ۲۲ و حداکثر آن ۸۸ می‌باشد. نمرات بالاتر، نشان‌دهنده نشخوار فکری بالاتر است. همچنین این مقیاس شامل سه مؤلفه می‌باشد: مؤلفه بروز دادن (بازتاب)^۳، مؤلفه در فکر فرو رفتن^۴ و مؤلفه افسردگی^۵. نولن-هوکسیما و مارو در پژوهش اولیه خود ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۰ گزارش کردند که نشان‌دهنده همسانی درونی بسیار مطلوب ابزار است. همچنین، به منظور بررسی روایی همگرا، همبستگی این مقیاس با پرسشنامه افسردگی بک ضریب ۰/۶۱ را نشان داد روایی همگرا با پرسشنامه افسردگی بک می‌باشد. هم چنین، در مطالعه فرخی و همکاران (۱۳۹۶) به منظور تعیین روایی مقیاس نشخوار فکری از روش روایی سازه و تحلیل عامل استفاده شد. نتایج تحلیل عامل اکتشافی با استفاده از روش چرخش واریماکس نشان داد مقیاس مذکور در کل ۸۴ درصد از واریانس را تبیین می‌کند. همچنین، به منظور تعیین اعتبار مقیاس نشخوار فکری از روش بازآزمایی ضریب اعتبار ۰/۸۵ را نشان داد. در این پژوهش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ برای کل مقیاس و دامنه ۰/۷۷ تا ۰/۸۹ برای خرده‌مقیاس‌ها به دست آمد.

مقیاس عزت نفس روزنبرگ^۶ (RSES): مقیاس عزت نفس روزنبرگ توسط روزنبرگ^۷ در سال (۱۹۶۵) ساخته شد. این پرسشنامه دارای ده گویه است که احساسات مثبت و منفی فرد درباره خودش را می‌سنجد. گویه‌های آزمون به صورت دو گزینه‌ای (موافقم و مخالفم) نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ۱۰ در مقیاس بیانگر عزت نفس خیلی بالا، نمره ۱۰- نشان‌دهنده عزت نفس خیلی پایین را نشان می‌دهد. در مطالعه‌ای که توسط رابینز^۸ و همکاران (۲۰۰۱) انجام شد، ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۸ گزارش شد. برای بررسی روایی همگرا، همبستگی بین نمره کل پرسشنامه عزت نفس روزنبرگ و مقیاس تک‌سؤالی عزت نفس (SISE) برابر با ۰/۷۵ گزارش شد. افزون بر این، نتایج تحلیل عاملی تأییدی ساختار تک‌عاملی پرسشنامه را تأیید کرد و مشخص شد که این عامل بیش از ۵۰ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. در ایران رجیبی و همکاران (۱۳۸۶) ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس را ۰/۸۳ گزارش کردند. همچنین تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که مقیاس دارای ساختار تک‌عاملی است و این عامل بیش از ۵۰ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کند. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۸ به دست آمد.

1. Ruminative Responses Scale

2. Nolen-Hoeksema

3. Reflection

4. Brooding

5. Depression

6. Rosenberg Self-Esteem Scale

7. Rosenberg

8. Robins

یافته‌ها

بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی حاکی از آن است که حدود ۴۶ درصد پاسخگویان در رده سنی ۱۸ تا ۲۷ سال بودند. پاسخگویان با درصدهای نسبتاً برابری از نظر وضعیت تأهل قرار داشتند. همچنین بیش از ۹۰ درصد پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی بوده و بیشترین پاسخگویان در مشاغل دولتی کار می‌کردند.

در مرحله بعد تحلیل داده‌های توصیفی متغیرهای نگرانی از تصویر بدنی، خودشیء‌انگاری، نشخوار فکری و عزت نفس انجام شد. اطلاعات توصیفی متغیرهای خود شیء‌انگاری، نشخوار فکری، عزت نفس و نگرانی از تصویر بدنی و مؤلفه‌های آن در جدول شماره ۱ ارائه شد. همچنین برای انجام معادلات ساختاری به صورت پارامتریک، پیش‌فرض نرمال بودن داده‌ها و متغیرها لازم است. با توجه به نتایج جدول زیر، شاخص‌های کجی و کشیدگی تمامی متغیرها بین ± 2 بوده که نشان‌دهنده مطلوب بودن وضعیت متغیرها برای انجام آزمون‌های پارامتری است.

جدول شماره ۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	کجی	کشیدگی
نظارت بر بدن	۱۳/۸۴	۴/۵۰	۶	۲۴	۰/۰۳	-۱/۱۴
شرم از بدن	۱۵/۳۱	۴/۱۳	۷	۲۴	۰/۰۳	-۱/۱۱
کنترل	۱۴/۱۰	۴/۴۹	۶	۲۳	۰/۱۴	-۱/۰۹
خود شیء‌انگاری	۱۴/۸۴	۴/۱۴	۶	۲۴	-۰/۰۷	-۰/۷۶
بروز دادن (بازتاب)	۱۶/۳۹	۴/۵۸	۷	۲۶	-۰/۱۳	-۱/۰۴
در فکر فرورفتن	۲۶/۲۵	۷/۳۸	۱۲	۴۲	-۰/۳۹	-۱/۰۵
افسردگی	۲۰/۱۳	۶/۴۲	۷	۳۵	۰/۰۶	-۱/۰۱
نشخوار فکری	۱۴/۳۹	۴/۵۰	۵	۲۴	۰/۰۲	-۱/۱۱
عزت نفس	۵۷/۱۱	۱۵/۷۸	۲۴	۸۹	۰/۰۹	-۱/۱۹
ناخشنودی از ظاهر و مخفی کردن نقایص	۲۱/۹۱	۵/۴۲	۹	۳۳	-۰/۲۰	-۰/۹۸
تداخل نگرانی در عملکرد اجتماعی فرد	۱۹/۵۰	۴/۸۰	۶	۳۰	-۰/۳۸	-۰/۸۶
نگرانی از تصویر بدنی	۹/۶۲	۲/۷۱	۳	۱۵	-۰/۲۲	-۰/۷۰

در این بخش با استفاده از رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حد اکثر درست نمایی^۱ به بررسی الگوی پیشنهادی پژوهش پرداخته شد. پیش از بررسی الگوی پیشنهادی پژوهش، پیش‌فرض‌های معادلات ساختاری به‌طور کامل مورد بررسی و تأیید قرار گرفته است که به شرح زیر بود:

نتایج جدول (شماره ۲) نشان‌دهنده وجود همبستگی معنادار میان متغیرهای پژوهش است. ملاحظه شد که هیچ یک از رابطه‌ها زیر ۰/۳۰ نیست؛ لذا مفروضه خطی بودن داده‌ها رعایت شده است و رابطه بین پیش‌بینی‌کننده‌ها و متغیر ملاک خطی است. دیگر پیش‌فرض‌ها شامل غربال کردن داده‌ها^۲ شامل تشخیص و تعدیل داده‌های گمشده و داده‌های پرت با کمک اندازه‌گیری نمره استاندارد و آماره ماهالانوبیس^۳، عدم هم‌خطی چندگانه^۴ از طریق عامل تورم واریانس^۵، استقلال خطاها^۶ از طریق آماره دوربین-واتسون^۷ و آخرین معیار جهت ارزیابی کفایت مدل مناسب بودن معیارهای روان‌سنجی پرسشنامه‌ها^۸ از طریق بار عاملی، استاندارد است.

جدول شماره ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

مؤلفه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱. نظارت بر بدن	۱								
۲. شرم از بدن	۰/۶۹	۱							
۳. کنترل	۰/۳۵	۰/۳۸	۱						
۴. بروز دادن (بازتاب)	۰/۵۵	۰/۷۰	-۰/۳۲	۱					
۵. در فکر فرورفتن	۰/۷۱	۰/۸۶	۰/۳۹	۰/۴۱	۱				
۶. افسردگی	۰/۸۰	۰/۸۰	۰/۳۹	۰/۶۴	۰/۶۹	۱			
۷. عزت نفس	-۰/۶۲	-۰/۶۰	-۰/۳۷	-۰/۳۴	-۰/۶۰	-۰/۶۵	۱		
۸. ناخشنودی از ظاهر و مخفی کردن نقایص	۰/۶۲	۰/۵۵	۰/۳۷	۰/۴۴	۰/۴۸	۰/۶۷	-۰/۶۳	۱	
۹. تداخل نگرانی در عملکرد اجتماعی فرد	۰/۴۲	۰/۳۹	۰/۳۵	۰/۳۴	۰/۳۱	۰/۴۷	-۰/۴۸	۰/۸۰	۱

تمام ضرایب در سطح ۰/۰۵ معنادار بودند. تعداد = ۳۰۰ نفر

1. Maximum Likelihood

2. Screening Data

3. Mahalanobis

4. Multicollinearity

5. Variance Inflation Factor

6. Errors Independence

7. Durbin-Watson

8. Selecting Good Measures about the Questionnaires

۱۳۶ پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خود‌شیء انگاری و نشخوار فکری با ...

در تحلیل شاخص‌های برازش مدل، تنها شاخص برازش هنجار شده ($NFI=0/89$) پایین‌تر از حد قابل قبول ($0/90$) بود و دیگر شاخص‌ها از جمله $\chi^2/df=2/44$ ، $GFI=0/91$ ، $AGFI=0/90$ ، $RMR=0/04$ ، $IFI=0/91$ ، $TLI=0/90$ ، $CFI=0/91$ و $0/08$ RMSEA در محدوده مطلوب یا قابل قبول قرار داشتند. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که مدل ساختاری پژوهش از برازش کلی مناسبی برخوردار است.

در ادامه اثرات مستقیم و غیر مستقیم در مدل ساختاری پژوهش ارائه شده است. نتایج جدول (۳) نشان داد رابطه معکوس (کاهش) و معنادار میان خود «شیء انگاری و عزت نفس»؛ ($p < 0/05$ - مقدار، $\beta = -0/58$)، «نشخوار فکری و عزت نفس»؛ ($p < 0/05$ - مقدار، $\beta = -0/25$)، «خود شیء انگاری و نگرانی از تصویر بدنی»؛ ($p < 0/05$ - مقدار، $\beta = -0/16$) و «عزت نفس و نگرانی از تصویر بدنی»؛ ($p < 0/05$ - مقدار، $\beta = -0/46$) به ترتیب با ضریب تعیین $0/33$ ، $0/06$ ، $0/01$ و $0/38$ درصد وجود داشت. نتایج نشان‌دهنده رابطه مستقیم (افزایشی) و معنادار میان «نشخوار فکری و نگرانی از تصویر بدنی»؛ ($p < 0/05$ - مقدار، $\beta = 0/51$) در سطح $0/05$ بود. نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که خودشیء انگاری و نشخوار فکری، افزون بر تأثیر مستقیم، به‌طور غیرمستقیم و از طریق عزت نفس نیز بر نگرانی از تصویر بدنی تأثیر می‌گذارد. همچنین بر اساس محاسبات انجام شده فاصله اطمینان معنی‌داری از روش بوت استرپ^۱ (۱۰۰۰ تکرار)، برای بررسی نقش میانجی متغیر عزت نفس برابر ($0/61$)، ($0/05$) به دست آمد که اگر فاصله اطمینان^۲ صفر را در برنگیرد، فرض بر این است که اثر غیرمستقیم به صورت معناداری وجود دارد. بر این اساس، اثر میانجی‌گری عزت نفس بر رابطه‌های مورد بررسی تأیید می‌گردد.

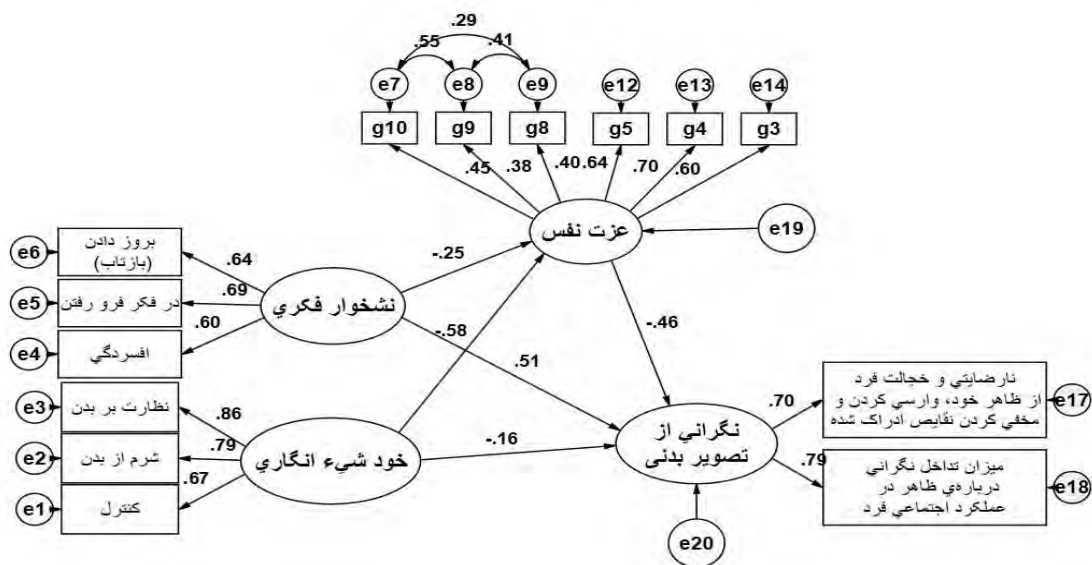
جدول شماره ۳. بررسی رابطه (مسیر مستقیم و غیر مستقیم) متغیرهای اصلی پژوهش

فرضیه	اثر مستقیم	مقدار بحرانی	-p مقدار	اثر غیرمستقیم	اثر کل	ضریب تعیین (R^2)
خود شیء انگاری ← عزت نفس	-0/58	-3/56	0/001	-	-0/58	0/33
نشخوار فکری ← عزت نفس	-0/25	-3/67	0/001	-	-0/25	0/06
خودشیء انگاری ← نگرانی از تصویر بدنی	-0/16	-2/03	0/043	0/26	0/11	0/01
نشخوار فکری ← نگرانی از تصویر بدنی	0/51	10/66	0/001	0/11	0/62	0/38
عزت نفس ← نگرانی از تصویر بدنی	-0/46	-4/71	0/001	-	-0/46	0/21

شکل شماره (۲) نیز مدل نهایی پژوهش را نشان می‌دهد.

1. Boot strap

2. Confidence Interval

شکل شماره ۲. مدل ضرایب استاندارد متغیرهای اصلی پژوهش

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری با نقش میانجی عزت نفس در زنان متقاضی جراحی زیبایی انجام شد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که خودشیء‌انگاری پیش‌بینی‌کننده نگرانی از تصویر بدنی است. این یافته با پژوهش‌های اندامی و همکاران (۱۴۰۲)، کارخانه‌ای و همکاران (۱۴۰۰)، جانگنسن و همکاران (۲۰۲۰)، همسوست. اندامی و همکاران (۱۴۰۲) بیان کردند خودشیء‌انگاری و شرم از بدن با نگرانی از بدشکلی بدن رابطه مستقیم و معناداری دارند. به عبارت دیگر، زنانی که بیشتر خود را به عنوان یک شیء جنسی در نظر می‌گیرند و از بدن خود شرم دارند، بیشتر احتمال دارد که نشانگان نگرانی از بدشکلی بدن را تجربه کنند. کارخانه‌ای و همکاران (۱۴۰۰) بیان می‌کنند زنانی که سطح بالایی از خودشیء‌انگاری دارند، بیش‌تر نسبت به تصویر بدنی خود نگران‌اند. زیرا در این شرایط، ارزش فردی آنها به ظاهر فیزیکی گره می‌خورد و این باعث نگرانی مداوم نسبت به تصویر بدن می‌شود. در توجیه این یافته‌ها می‌توان گفت که در نظریه خودشیء‌انگاری، یکی از پیامدهای منفی روان‌شناختی، شرم بدنی است که از نظارت مداوم بر ظاهر ناشی می‌شود. زنان با مقایسه بدن خود با ایدئال‌های زیبایی به‌ویژه ایدئال‌های غیرواقعی احساس نارضایتی، ناامیدی و بی‌ارزشی را تجربه می‌کنند. در چنین فرهنگی، تلاش برای تطابق با استانداردهای زیبایی به تعهدی اخلاقی بدل می‌شود که خود موجب تقویت شرم و فشار روانی بیشتر بر زنان می‌گردد (فردریکسون و رابرتز، ۱۹۹۷). در نتیجه، افرادی که بدن خود را از نگاه جنسی و بیرونی ارزیابی می‌کنند، بیش‌تر در معرض مشکلات روان‌شناختی قرار دارند. این نوع نگاه خودشیء‌انگارانه موجب افزایش نگرانی درباره تصویر بدن و نارضایتی از ظاهر می‌شود.

همین‌طور نتایج نشان داد که نشخوار فکری پیش‌بینی‌کننده نگرانی از تصویر بدنی است. این یافته با تحقیقات صمدیان (۱۴۰۰)، گابریل و همکاران (۲۰۲۳) و دوندزیلو و همکاران (۲۰۲۱)، همسو است. گابریل و همکاران (۲۰۲۳) بیان کردند که نشخوار

۱۳۸ پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خود شیء انگاری و نشخوار فکری با ...

فکری رابطه منفی با تصویر بدنی دارد. به این معنا که هرچه افراد بیشتر درگیر نشخوار فکری درباره ظاهر خود باشند، تصویر بدنی آنها منفی‌تر خواهد بود. وقتی فرد به‌طور مداوم در مورد نقص‌های ظاهری خود فکر می‌کند و آنها را بزرگ می‌کند، تصویر بدنی او منفی می‌شود. این افکار منفی می‌توانند باعث احساس شرم، اضطراب و نارضایتی از بدن شوند. دوندزیلو و همکاران (۲۰۲۱) نشان دادند نشخوار فکری با نارضایتی از بدن مرتبط است. افرادی که بیشتر درگیر نشخوار فکری درباره ظاهر خود هستند، معمولاً رضایت بدنی کمتری دارند. مقایسه مداوم با تصاویر غیرواقعی و آرمانی، می‌تواند به نشخوار فکری بینجامد. افراد ممکن است به‌طور مداوم در مورد نقص‌های ظاهری خود فکر کنند، نگران وزن خود باشند، یا سعی کنند بفهمند چگونه می‌توانند جذاب‌تر به‌نظر برسند. هر چه افراد بیشتر درگیر افکار منفی و وسواسی در مورد ظاهر خود باشند، احتمال نارضایتی از بدن و احساس ناامیدی در آنها بیشتر می‌شود. فشار ناشی از این افکار و نشخوارهای فکری، بسیاری را به انجام جراحی‌های زیبایی وادار می‌کند تا نگرانی‌ها و نشخوارهای ذهنی درباره تصویر بدنی‌شان کاهش یابد (پورآقاجان و همکاران، ۱۳۸۸).

همچنین نتایج نشان داد، عزت نفس بین خودشیء‌انگاری و نگرانی از تصویر بدنی در زنان متقاضی جراحی زیبایی نقش میانجی دارد. این نتایج با تحقیقات اندامی و همکاران (۱۴۰۲)، باقری نیا و همکاران (۱۴۰۲)، کارخانه‌ای و همکاران (۱۴۰۰)، مقدم و همکاران (۱۴۰۰)، گابریل و همکاران (۲۰۲۳) و جانگنسن و همکاران (۲۰۲۰)، همسوست. باقری‌نیا و همکاران (۱۴۰۲) بیان کردند خودشیء‌انگاری باعث می‌شود زنان همواره نگران ارزیابی دیگران از ظاهرشان باشند و برای تطابق با استانداردهای زیبایی جامعه تلاش کنند. این فرایند می‌تواند عزت نفس آنها را کاهش دهد، زیرا احساس می‌کنند ارزش‌شان به جذابیت ظاهری‌شان وابسته است. زنان با عزت نفس پایین بیشتر نگران قضاوت دیگران بوده و ممکن است از حضور در جمع یا پوشیدن لباس‌های مورد علاقه‌شان اجتناب کنند و دائماً نگران ظاهر خود باشند. گابریل و همکاران (۲۰۲۳) بیان می‌کنند که هرچه افراد عزت نفس بالاتری داشته باشند، تصویر بدنی آنها مثبت‌تر خواهد بود. عزت نفس به معنای احساس ارزشمندی و دوست داشتن خود است. افرادی که عزت نفس بالایی دارند، معمولاً دیدگاه مثبتی نسبت به خود و بدن‌شان دارند. اگرچه ممکن است از برخی جنبه‌های ظاهر خود ناراضی باشند، اما این نارضایتی بر احساس کلی ارزشمندی آنها تأثیر نمی‌گذارد و به آنها کمک می‌کند ظاهر خود را بپذیرند و با آن راحت باشند. به عبارت دیگر، فرد خودشیء‌انگار ممکن است احساس کند برای جلب توجه و تأیید دیگران باید همیشه بهترین ظاهر را داشته باشد. این فشار می‌تواند عزت نفس او را کاهش دهد و در نتیجه نگرانی‌های بیشتری درباره تصویر بدنی ایجاد کند؛ زیرا فرد احساس می‌کند نمی‌تواند انتظارات دیگران را برآورده کند.

افزون بر این نتایج نشان داد، عزت نفس بین نشخوار فکری و نگرانی از تصویر بدنی در زنان متقاضی جراحی زیبایی نقش میانجی دارد. این یافته با پژوهش‌های صمدیان (۱۴۰۰)، مقدم و همکاران (۱۴۰۰)، گابریل و همکاران (۲۰۲۳)، دوندزیلو و همکاران (۲۰۲۱) و سرنا و همکاران (۲۰۲۱)، همسو است. سرنا و همکاران (۲۰۲۱)، بیان کردند افرادی که بیشتر درگیر نشخوار فکری هستند، عزت نفس پایین‌تری دارند. در این وضعیت، افراد ممکن است خود را با دیگران مقایسه کنند. این مقایسه‌ها می‌تواند آسیب‌زا باشد و باعث شوند افراد احساس کنند که به اندازه کافی خوب نیستند. عزت نفس به‌عنوان یک پدیده روان‌شناختی (روزنتال و همکاران، ۲۰۲۰) نقش تعیین‌کننده‌ای در ابعاد عاطفی و شناختی انسان ایفا می‌کند (ولز و همکاران، ۲۰۲۰). فردی که دیدگاه مثبتی نسبت به خود، دیگران و روابط دارد، بیشتر مورد توجه و پذیرش قرار می‌گیرد و از سوی دیگران

ارزش‌گذاری مثبت دریافت می‌کند (لیبسنزاساک-اردلیبی، ۲۰۲۲). مقدم و همکاران (۱۴۰۰) نشان دادند که افرادی با عزت نفس بالاتر، نگرانی کمتری درباره تصویر بدنی خود دارند، در حالی که کسانی که عزت نفس پایین‌تری دارند، بیشتر نگران فکر دیگران درباره ظاهرشان هستند، که این موضوع می‌تواند به نارضایتی از بدن و تمایل به جراحی زیبایی منجر شود. به طور کلی، افرادی که درگیر نشخوار فکری هستند، به طور مکرر به نواقص خود فکر می‌کنند، که این می‌تواند عزت نفس‌شان را کاهش دهد و باعث افزایش نگرانی درباره تصویر بدنی‌شان شود. در نتیجه می‌توان گفت که خودشیء‌انگاری و نشخوار فکری با افزایش نگرانی از تصویر بدنی مرتبط هستند، در حالی که عزت نفس پایین این رابطه را تقویت می‌کند. به بیان دیگر، افرادی که خود را بیشتر شیء تلقی می‌کنند و افکار منفی درباره ظاهر خود را نشخوار می‌کنند، نگرانی بیشتری درباره تصویر بدنی خود دارند، و این اثر در افرادی با عزت نفس پایین، برجسته‌تر است. جراحی زیبایی برای این افراد می‌تواند تلاشی برای کاهش این نگرانی و افزایش عزت نفس باشد.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش، پایین بودن تعمیم‌پذیری نتایج است؛ زیرا مطالعه تنها بر روی گروهی از متقاضیان جراحی زیبایی در یک محدوده جغرافیایی مشخص و با محدودیت جنسیتی (فقط زنان) انجام شده است. بنابراین، تعمیم نتایج به دیگر گروه‌های جمعیتی، جنسیتی یا فرهنگی مستلزم انجام مطالعات بیشتر با نمونه‌های متنوع‌تر است. در راستای رفع این محدودیت‌ها، پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی تأثیر جنسیت و مناطق جغرافیایی مختلف را بر نگرانی از تصویر بدنی مورد بررسی قرار دهند تا تعمیم‌پذیری نتایج افزایش یابد. افزون بر این، طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی در خصوص شناخت عوامل مؤثر بر نگرانی از تصویر بدنی برای گروه‌های سنی مختلف، به ویژه نسل جوان و دخترانی که تأکید بیشتری بر زیبایی و تناسب اندام دارند، پیشنهاد می‌شود.

تشکر و قدردانی

در پایان از تمامی مسئولان دانشگاه شهید باهنر کرمان، پزشکان و شرکت‌کنندگان متقاضی جراحی‌های زیبایی در شهر کرمان که با ما همکاری کرده‌اند، قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافی بین نویسندگان این مقاله گزارش نشده است.

حمایت مالی

این مطالعه بدون حمایت مالی نهاد خاصی انجام گرفته است.

منابع

اندامی، علیرضا؛ هاشمی، نظام؛ و نصراللهی، بیتا. (۱۴۰۲). نقش واسطه‌ای راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در رابطه بین خودشیء‌انگاری و شرم از بدن با اختلال بدشکلی بدن در زنان مراجعه‌کننده به کلینیک‌های زیبایی. *مجله خانواده درمانی کاربردی (AFTJ)*، ۴(۱):

<https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.1.10>. ۱۹۲-۱۷۲

- ۱۴۰ پیش‌بینی نگرانی از تصویر بدنی بر اساس خود شیء انگاری و نشخوار فکری با ...
- بشرپور، سجاد؛ فریور، مهران؛ و عبادی، متینه. (۱۴۰۰). مدل‌یابی علی طلاق عاطفی در زنان بر اساس صفات تاریک شخصیت: با نقش میانجی عزت نفس جنسی. *مطالعات زن و خانواده*، ۹(۱): ۳۷-۵۸. [doi: 10.22051/jwfs.2021.31290.2414](https://doi.org/10.22051/jwfs.2021.31290.2414)
- پور آقاجان، شبنم؛ آزادفلاح، پرویز؛ و عطری، علی. (۱۳۸۸). بررسی سطوح تحول من و گرایش به جراحی‌های زیبایی. *مجله علوم رفتاری*، ۳: ۵۰-۴۳.
- رجبی، غلامرضا؛ و بهلول، نسرين. (۱۳۸۶). سنجش پایایی و روایی مقیاس عزت نفس روزنبرگ در دانشجویان سال اول دانشگاه شهید چمران. *فصلنامه پژوهش‌های تربیتی و روان‌شناختی*، ۸: ۴۸-۳۳.
- صادقی جعفری، جواد؛ و آرمنده، فاطمه. (۱۴۰۰). بررسی رابطه میان تأثیرپذیری از تبلیغات لوازم آرایشی و خودشیء‌انگاری در زنان. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۹(۲): ۱۹۳-۲۲۴. <https://doi.org/10.22051/jwsps.2021.34835.2380>
- صمدیان شکوفه؛ استکی، مهناز؛ کوچک‌انتظار، رویا؛ باغداساریان، آیتا؛ قنبری‌پناه، افسانه. (۱۳۹۸). مدل‌سازی معادلات ساختاری در تبیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و استرس ادراک‌شده با نگرانی از تصویر بدنی در متقاضیان جراحی زیبایی. *مجله پوست و زیبایی*، ۳۱(۲): ۲۱۸-۲۲۸. <https://dor.isc.ac/DORNotFound.aspx>
- فرخی، حسین؛ سیدزاده، ایمان؛ مصطفی پور، وحید. (۱۳۹۶). بررسی ساختار عاملی، اعتبار و پایایی فرم فارسی مقیاس باورهای مثبت و منفی نشخوار فکری (PBRs-NBRs) و مقیاس پاسخ نشخوار فکری (RRS). *مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۲۱(۱۴): ۳۷-۲۱.
- کارخانه‌ای، معصومه؛ احمدیان، حمزه؛ مرادی، امید؛ و کریمی، کیومرث. (۱۴۰۰). مدل علی اختلال خوردن براساس خودشیء‌انگاری، اجتناب تجربه‌ای و کمال‌گرایی با نقش واسطه‌ای نگرانی از تصویر بدنی در جامعه زنان دارای اضافه وزن. *فصلنامه زن و جامعه*، ۱۲(۴۷): ۱۶۱-۱۷۶. [doi: 10.30495/jzv.2021.25676.3329](https://doi.org/10.30495/jzv.2021.25676.3329)
- محمدی، نورالله؛ و سجادی‌نژاد، مرضیه‌السادات. (۱۳۸۶). ارزیابی شاخص‌های روان‌سنجی پرسشنامه نگرانی درباره تصویر بدنی و آزمون‌ی مدل ارتباطی شاخص توده بدنی، نارضایتی از تصویر بدنی و عزت نفس در دختران نوجوان. *مطالعات روان‌شناختی*، ۳(۱): ۸۵-۱۰۱. [doi: 10.22051/psy.2007.1650](https://doi.org/10.22051/psy.2007.1650)
- محمود علیلو، مجید، بخشی‌پور رودسری، عباس، منصور، احمد، فرنام، علیرضا و فخاری، علی. (۱۳۹۰). مقایسه نگرانی، وسواس فکری و نشخوار فکری در افراد مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر، اختلال وسواس-اجبار، اختلال افسردگی عمده و افراد بهنجار. *مطالعات روان‌شناختی*، ۷(۴): ۵۵-۷۴. [doi: 10.22051/psy.2011.1535](https://doi.org/10.22051/psy.2011.1535)
- مفاحری، عبدالله، اشرفی فرد، سمیه و خرمی، محمد. (۱۴۰۰). مدل ساختاری رابطه بین نگرانی از تصویر بدن و باورهای وسواسی با مدیریت بدن در افراد متقاضی جراحی زیبایی. *روان‌شناسی سلامت*، ۱۰(۳۴): ۱۲۱-۱۴۰. [doi: 10.30473/hpj.2021.55499.4964](https://doi.org/10.30473/hpj.2021.55499.4964)
- منصوری نیک، اعظم؛ داودی، ایران؛ نیسی، عبدالکاسم؛ مهرابی‌زاده هنرمند، مهناز؛ و تمنایی‌فر، محمدرضا. (۱۴۰۱). ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس آگاهی از بدن شیء‌انگاشته. *فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی*، ۱۳(۴۸): ۷۷-۹۸. [doi: 10.22054/jem.2023.62796.2210](https://doi.org/10.22054/jem.2023.62796.2210)
- مؤمنی، منصور. (۱۳۸۶). *مدل‌سازی معادلات ساختاری*. تهران: انتشارات نور علم. <https://B2n.ir/a12841>
- هومن، حیدرعلی. (۱۳۹۲). *شناخت روش علمی در علوم رفتاری*. تهران: سازمان سمت. <https://B2n.ir/g97595>
- Alawadh, I., Bogari, A., Azhar, T., AlTaylouni, N., AlSughier, N., AlKarzae, M., ... & AlDosari, B. (2021). Prevalence of body dysmorphic disorder among rhinoplasty candidates: A systematic review. *Journal of Craniofacial Surgery*. DOI: [10.1177/01455613211056543](https://doi.org/10.1177/01455613211056543)
- Alotaibi, A. S. (2021). Demographic and cultural differences in the acceptance and pursuit of cosmetic surgery: a systematic literature review. *Plastic and Reconstructive Surgery Global Open*, 9(3). [doi: 10.1097/GOX.0000000000003501](https://doi.org/10.1097/GOX.0000000000003501)
- Andami, A., Hashemi, N., & Nasrollahi, B. (2023). The mediating role of cognitive emotion regulation strategies in the relationship between self-objectification and body shame with body dysmorphic

- disorder in women referring to beauty clinics. *Applied Family Therapy Journal (AFTJ)*, 4(1): 172-192. <https://doi.org/10.61838/kman.aftj.4.1.10> (Text in Persian)
- Arwert, T. G., & Sizoo, B. B. (2020). Self-reported suicidality in male and female adults with autism spectrum disorders: rumination and self-esteem. *Journal of Autism and Developmental disorders*, 50(10): 3598-3605. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04372-z>
- Bagherinia, H., & Saghebi, S. A. (2023). Study on the mediator role of self-esteem in the relationship between female self-objectification and social physique anxiety. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(1): 385. DOI: 10.4103/jehp.jehp_597_22
- Basharpour, S., Farivar, M. and Ebadi, M. (2021). The causal modeling of affective divorce in women based on dark personality traits: with mediating role of sexual self esteem. *Journal of Woman and Family Studies*, 9(1): 37-58. doi: 10.22051/jwfs.2021.31290.2414. (Text in Persian).
- Bidkhor M, Yaseri M, Akbari Sari A, Majdzade R. (2021). Relationship between Socioeconomic Factors and Incidence of Cosmetic surgery in Tehran, Iran. *Iranian Journal of public health*, 50(2): 360-368. doi: 10.18502/ijph.v50i2.5351
- Crerand, CE., Rumsey, N., Kazak, A., Clarke, A., Rausch, J., Sarwer, DB. (2020). Sex differences in perceived stigmatization, body image disturbance and satisfaction with facial appearance and speech among adolescents with craniofacial conditions. *Body Image*, 32:190-198. DOI: [10.1016/j.bodyim.2020.01.005](https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.01.005)
- Dakanalis, A., Favagrossa, L., Clerici, M., Volpato, C., Di Mattei, V. E., Riva, G., Madeddu, F., Zanetti, A. M. (2020). Body image dissatisfaction and eating disorder symptomatology: a latent structural equation modeling examination of moderators among adolescent girls. *Child and Adolescent Psychiatry*, 28(1): 1-5. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0924-9338\(13\)77400-5](https://doi.org/10.1016/S0924-9338(13)77400-5)
- Dondzilo, L., Mills, C., & Rodgers, R. F. (2021). Attentional engagement, appearance comparisons, and rumination as predictors of body dissatisfaction: Evaluation of a serial mediation model in men. *Body Image*, 36: 180-184. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.11.008> [Get rights and content](https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.11.008)
- Dondzilo, L., Rieger, E., Shao, R., & Bell, J. (2020). The effectiveness of touchscreen-based attentional bias modification to thin body stimuli on state rumination. *Cognition and Emotion*, 34(5): 1052-1058. <https://doi.org/10.1080/02699931.2020.1718616>
- Farokhi, H., Seyedzadeh, I., & Mostafapour, V. (2017). Examination of the factor structure, validity, and reliability of the Persian form of the Positive and Negative Beliefs about Rumination Scale (PBRs-NBRs) and the Ruminative Response Scale (RRS). *Journal of Modern Advances in Behavioral Sciences*, 2(14): 21-37. (Text in Persian).
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2): 173-206. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of women quarterly*, 21(2): 173-206. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>
- Gabriel, I. S., & Suwaid, N. A. S. (2023). Constructive model for the relative contribution of rumination and self-esteem to body-image among a sample of university students. *المجلة التربوية لكلية التربية* 106(106): 1125-1174. <https://doi.org/10.21608/edusohag.2023.286692>
- Hicks, R. E., Kenny, B., Stevenson, S., & Vanstone, D. M. (2022). Risk factors in body image dissatisfaction: Gender, maladaptive perfectionism, and psychological wellbeing. *Heliyon*, 8(6). <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e09745>
- Hooman, H. (2013). *Understanding the scientific method in behavioral sciences*. (Text in Persian). Tehran: SAMT Publications. <https://B2n.ir/g97595>
[https://www.plasticsurgery.org/\(2020\)](https://www.plasticsurgery.org/(2020)).

- Jongenelis, M. I., & Pettigrew, S. (2020). Body image and eating disturbances in children: The role of self-objectification. *Psychology of Women Quarterly*, 44(3): 393-402. <https://doi.org/10.1177/0361684320923294>
- Karkhanehei, M., Ahmadian, H., moradi, O., & karimi, Q. (2021). The Casual Model of Eating Disorder based on Self-Objectification, Experiential Avoidance, and Perfectionism with Mediating Role of Body Image Concern in the Community of Overweight Women. *Quarterly Journal of Woman and Society*, 12(47): 161-176. [doi: 10.30495/jzv.2021.25676.3329](https://doi.org/10.30495/jzv.2021.25676.3329) (Text in Persian).
- Kim, J., Andrews-Hanna, J. R., Eisenbarth, H., Lux, B. K., Kim, H. J., Lee, E., ... & Woo, C. W. (2023). A dorsomedial prefrontal cortex-based dynamic functional connectivity model of rumination. *Nature communications*, 14(1): 3540. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7923949>
- Lábiscsák-Erdélyi Z, Veres-Balajti I, Somhegyi A, Kósa K. (2022). Self-Esteem Is Independent Factor and Moderator of School-Related Psychosocial Determinants of Life Satisfaction in Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*, 19(9):5565. [doi: 10.3390/ijerph19095565](https://doi.org/10.3390/ijerph19095565).
- Littleton, H. L., Axsom, D. S., & Pury, C. L. (2005). Development of the body image concern inventor. *Behavior Research and Therapy*, 43: 229-241. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2003.12.006>
- Mafakheri, A., Ashrafifard, S. and Khorrani, M. (2021). A Structural Model of the Relationship between Body Image Concern and Obsessive Beliefs with Body Management in People Seeking Cosmetic Surgery. *Health Psychology*, 10(38), 121-140. [doi: 10.30473/hpj.2021.55499.4964](https://doi.org/10.30473/hpj.2021.55499.4964) (Text in Persian)
- Mahmoud Alilou, M., Bakhshipour Roodsari, A., Mansouri, A., Farnam, A., & Fakhari, A. (2011). The comparison of worry, obsession and rumination in individual with generalized anxiety disorder, obsessive-compulsive disorder, major depression disorder and normal individual. *Psychological studies*, 7(4):55-74. [doi: 10.22051/psy.2011.1535](https://doi.org/10.22051/psy.2011.1535)(Text in Persian).
- Mansourinik, A. , Davoudi, I. , Neisi, A. , Mehrabizade Honarmand, M. and Tamannaefar, M. (2022). Psychometric properties of the Persian version of Objectified Body Consciousness Scale. *Quarterly of Educational Measurement*, 13(48): 77-98. [doi: 10.22054/jem.2023.62796.2210](https://doi.org/10.22054/jem.2023.62796.2210) (Text in Persian).
- McKinley, N. M., & Hyde, J. S. (1996). The Objectified Body Consciousness Scale: Development and validation. *Psychology of Women Quarterly*, 20(2): 181-215. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1996.tb00467.x>
- Moghadam, F., Ebrahimi Moghadam, H., & Jahangir, P., (2021). The Relationship Between Perfectionism, Early Maladaptive Schemas, Attachment Styles, and Body Image Concern by the Mediating Role of Self-esteem in Cosmetic Surgery Applicants. *Journal of Client-Centered Nursing Care*, 7(1): 27-42. <http://dx.doi.org/10.32598/JCCNC.7.1.351.1>
- Mohammadi, N. and Sajadinejad, M. S. (2007). The Evaluation of psychometric properties of Body Image Concern Inventory and examination of a model about the relationship between body mass index, body image dissatisfaction and self-esteem in adolescent girls. *Journal of Psychological Studies*, 3(1): 85-101. [doi: 10.22051/psy.2007.1650](https://doi.org/10.22051/psy.2007.1650)(Text in Persian).
- Momeni, M. (2007). *Structural equation modeling*. (Text in Persian). Tehran, Nour Elm Publications. <https://B2n.ir/a12841>
- Naemi, A. M. (2016). The relationship between self-objectification with resilience and self-compassion of female students (Case study: Islamic Azad University of Sabzevar). *Woman in Development & Politics*, 14(1): 125-139. [doi: 10.22059/jwdp.2016.58665](https://doi.org/10.22059/jwdp.2016.58665)
- Nolen-Hoeksema, S., & Morrow, J. (1991). A prospective study of depression and posttraumatic stress symptoms after a natural disaster: The 1989 Loma Prieta Earthquake. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(1): 115-121. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.1.115>

- Pour Aghajan, SH., Azad Fallah, P., & Atri, A. (2008). Assessment of ego development and tendency to the cosmetic surgery. *International journal of behavioral sciences*, 2(1): 43-50.(Text in Persian)
- Rajabi, G., & Bahloul, N. (2007). The reliability and validity of the Rosenberg Self-Esteem Scale in first-year students of Shahid Chamran University. *Educational and Psychological Research Quarterly*, 8: 33–48. (Text in Persian).
- Richetin, J., Osterini, D., & Conner, M. (2020). Predicting engaging in cosmetic surgery: A test of the role of doing and not doing cognitions. *Journal of Applied Social Psychology*, 50(1): 53-62. <https://doi.org/10.1111/jasp.12641>
- Robins, R. W., Hendin, H. M., & Trzesniewski, K. H. (2001). Measuring global self-esteem: Construct validation of a single-item measure and the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27(2): 151–161. <https://doi.org/10.1177/0146167201272002>
- Rosenthal, S. A., Hooley, J. M., Montoya, R. M., van der Linden, S. L., & Steshenko, Y. (2020). The Narcissistic Grandiosity Scale: A Measure to Distinguish Narcissistic Grandiosity From High Self-Esteem. *Assessment*, 27(3): 487-507. <https://doi.org/10.1177/1073191119858410>
- Sadeghi Jafari, J., Armande, F. (2022). Analyzing the relationship between the cosmetics advertisement impacts and self-objectification. *womens studies (Sociological & Psychological)*, 19(2): 193-224. <https://doi.org/10.22051/jwsps.2021.34835.2380> (Text in Persian).
- Samadian SH, Estaki M, Koochakentazar R, Baghdassarians A, Ghanbari Panah A. (2021). Explain the mediation role of rumination in the relationship between personality traits and perceived stress with body image concern. *Medical Science Journal of Islamic Azad University, Tehran Medical Branch*; 31 (2): 218 – 228. <https://dor.isc.ac/DORNotFound.aspx> (Text in Persian).
- Tam, C. C., Benotsch, E. G., & Li, X. (2020). Self-Esteem and Non-Medical Use of Prescription Drugs among College Students: Coping as a Mediator. *Substance Use & Misuse*, 55(8): 1309-1319. <https://doi.org/10.1080/10826084.2020.1735441>
- Thawanyarat, K., Hinson, C., Gomez, D. A., Rowley, M., Navarro, Y., Johnson, C., & Venditto, C. M. (2023). # PRS: a study of plastic surgery trends with the rise of Instagram. In *Aesthetic Surgery Journal Open Forum* (Vol. 5, p. ojad004). US: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/asjof/ojad004>
- Walker CE, Krumhuber EG, Dayan S, Furnham A. (2021). Effects of social media use on desire for cosmetic surgery among young women. *Current psychology*, 40(7): 3355 -3364. <https://doi.org/10.1177/1534650117731155>.
- Wells, A. E., Hunnikin, L. M., Ash, D. P., & Van Goozen, S. H. (2020). Low self-esteem and impairments in emotion recognition predict behavioural problems in children. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 42(1): 693-701. <https://doi.org/10.1007/s10862-020-09814-7>

This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC-ND license) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).